

1956 nyitotta rá számomra a kaput. 1956 lett tehát sorsom 1956 az én nagyvilágra kitérűlt kapum. 1956 által jutottam olyan helyzetbe, olyan tevékenységben ér munkakörhöz, amely paradox módon azt ú lehetővé tette, hogy hazámból a külvilágba kiszakadva, idegen földön is a szülőhazámhoz, annak szelleméhez kötődve élhessek. 1956 a sorsom!”

Sulyok Vince életének utóbbi ötven esztendeje hídemberi szolgálatban telt. Híd akart és híd tudott lenni Skandinávia népeinek lenyűgözően gazdag szellemi kultúrája és a magyar világ között. Fáradhatatlanul szolgált. Írt. Többek között: egy hatalmas történeti opust. Közben fordított. Antológiákat szerkesztett. Akarva-akaratlanul: nevelt. Erre talán Pomogáts Béla irodalomtörténész tapintott rá mindmáig legérzékletesebben: „Az igazi haza az ő számára is a szellemi haza. történelem... Ennek a szellemi és lelki hazának a része Ménfőcsanak ér Eger, Oslo és Budapest...”

Mai ünnepi alkalmunk további hozadéka lehet annak kertelés nélküli kimondása is, hogy Sulyok Vince életének példája miként szolgált „láttelelet” hétköznapi önösszeszedési képességünkről. Hiszen pusztá jelenlétével, egész élete munkájával erősíti bennünk is a hovatartozás érzését, fokozza a kohézió iránti igényünket, de legfőképpen szeretetre nevel és tanít.

Megköszönve a hosszú türesemben tanúsított állhatatosságát: azt, hogy teljes munkásságával a magyar értékek és erények sokasodását szolgálta- itt és most, mielőtt még átlépné a hetvenötödik „grádicsot”, Isten gazdag áldását kérem Sulyok Vince életére, családjára és minden további szolgálatételére.

Gülch Csaba

„Mindannyiuk adósa vagyok”

Kedves ünneplő egybegyűlte! Néha fáj az idő, néha meg simogat. Esténként, vagy a pőre virradatkor, arcunk fölé hajolnak a távoli emlékek, s mint az illatos takaró átmelegítik a lélek magányban didergő zugait. Szakadozott leltárral jár vissza látogatni, vagy éppen kísértetni a múlt.

Tört szélű fényképek, tintaceruzával íri, suta levél. A messzeségtől elfoszló ének, a kopott lóden legbelső zsebébe rejtett megsárgult újságdarab. A gyötrelmes hazátlanság máig erő, fájdalmas szorítása. Az estharang, a sötét ellen elmorzsolts imák, a harmattól csillagos, mosolygós faluvégi rét, az utcabeliek olykor-olykor felidézett névsora, a börtön előtt a véres imakövek, hervadó virágcsokor a friss sírokon: ez mind-mind történelem!

És Sulyok Vince, József Attilához hasonlatosan, a talpig nehéz hűség költője, ebben a történelemben, ebben a látszólag soha el nem kezdődött, soha vége nincs történetben az egyik főszereplő. Egy a százezrek közül, aki a „szent örület”, a „szent megszállottság” napjai után ún.-a kelt. A kíméletlen megtorlás, az egyénre

formált, cinikus ítélet, a dohos falak közé kiszabott, kilátástalan börtönének elől, több órás éjszakai gyaloglással a bokáig-térdig érő bácskai sártengeren át, először Jugoszláviába menekült, majd öt hónapnyi lágerélet után onnan került Norvégiába. Azóta ott él és szívével-lelkével, szavaival-tollával szolgálja, gazdagítja a magyar és a skandináv kultúrát.

Ötven éve él ott; az Isten játékos kedvéből született kőcsipkés partok szomszédjában, ötven éve muzsikálnak neki hajnalban, alkonyatkor a fjordok. Ötven éve érkezett meg Ibsen, Grieg, Knur Hamsun, Amundsen földjére, és ötven éve készül onnan haza. Haza, mert Sulyok Vince szerint - és igaza van! -, „ott van a haza, ahol elillant éveink emlékei rejlenek elő a rájuk rakódott por rétegei alól ér ahol anyánk szavait véljük még hallani egyre, a mindennél kedvesebb anyanyelvet.”

Azt a kincset, amelyen nem fog a idő, amelyet nem koptatnak el az egymásba kapaszkodott, kegyetlen évek, a durva smirgliként előre-hátra, jobbra-balra sikkanó ezer meg ezer kilométerek, amelyet nem ejt rabul a felejtés csapdája. Amely örök. A Ménfőn megtanult anyanyelvet, amelyen versei születnek. Azok a költemények, azok a vallomások, amelyekből kiderül: az ötvenhatosok adósának érzi magát. Erről így ír: *„Befagyott tavak jégpáncélján / Keresztül mintha ők néznének énrám. / Számról emléükéért szál még ma is /a gyászos ének, / a fekete szavakkal teli érzek. // A földben porladnak, míg én a fényben / élek azóta. / Így lettem, bármeddig is éljek, mindörökre / mindannyiuk adósa, / legyilkolt ötvenhatosok adósa.*

Megjegyzem: érdekes, hogy ez a fajta sajátos lelkiismeret-furdalás, az 1944 vége óta, így természetesen a forradalom alatt is már Kölnben élő Csiky Ágnes Mária verseiben is megjelenik. Amiatt tépelődik, fáj neki, hogy nem lehet ott a pesti utcán, nem harcolhat együtt a szabadságért, a mindenre elszánt fiatalokkal.

Kedves egybegyűlte! Néha fáj az idő, néha meg simogat Esténként, vagy a pőre virradatkor, arcunk fölé hajolnak a távoli emlékek, s mint az, illatos takaró átmelegítik a lélek magányban didergő zugait. Szakadozott leltárral jár vissza látogatni vagy éppen kísértetni a múlt, Árnyak nyúlnak utánunk, ahogy ezt Sulyok Vince egyik versében írta. Árnyak és emlékek tűnnek fél a résen át, mikor az idő megreped. Hangok hallatszanak, a sebesültek feledhetetlen sikolya, a halálhörgés, amelyet a kegyetlen méltósággal gördülő víz, a hullámok hangja sem nyom el. Amely bennünk zubog, évek, évtizedek óta. Amely Vince egyik versét idézve: */a kínlódás ér keserűség / (arcom ebbe fehéredik bele) / s a harag azok ellen / akik benneteket megöltek / noha ti voltatok az igazak /*

Sulyok Vince egy, az életben maradt igazak közül. Ami róla bizonyos, a jó Isten úgy határozott: hűségéért legalább 75 évvel megajándékozta őt. Ezt ünnepeljük most, és kívánunk neki még (legalább annyit, mint amennyit Osló előtt itthon, Ménfőn élt. Egy boldog negyedszázadot. A jó Isten áldja még sokáig!

Ménfőcsanakon, 2007. június 10-én, Sulyok Vince költő tiszteletére elhangzott köszöntők